

EXPUNERE DE MOTIVE

Dezvoltarea unei economii caracterizate prin competitivitate și dinamism, obiectiv prioritar al politicii economice la nivel european, reclamă reglementarea condițiilor adecvate pentru încurajarea creării unui mediu favorabil dezvoltării inițiativei private și, în special, a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii.

Apariția Legii nr.133/1999 privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii a avut drept obiectiv trasarea cadrului general în vederea încurajării apariției de noi întreprinderi mici și mijlocii și dezvoltării celor existente, ameliorării mediului administrativ cu care acestea se confruntă, încurajării și susținerii activităților transfrontaliere ale întreprinderilor mici și mijlocii, precum și creșterii competitivității acestora prin promovarea unor măsuri fiscale menite să atragă investițiile și să stimuleze spiritul antreprenorial, prin facilitarea accesului la servicii publice, active disponibile, achiziții publice de produse, lucrări sau servicii, servicii de informare, asistență, cercetare și inovare tehnologică, formare profesională, ș.a.

Dinamica ridicată a legislației românești din ultimii ani determinată, în special, de procesul de armonizare a acesteia cu reglementările europene, ce constituie un deziderat al dorinței de integrare a României în structurile Uniunii Europene, face necesară modificarea și completarea cadrului trasat de Legea nr.133/1999 în raport cu noile reglementări apărute atât pe plan național, cât și pe plan european.

Având în vedere faptul că Legea nr.133/1999 a suferit până în prezent numeroase modificări și completări, din considerente de tehnică legislativă s-a optat pentru inițierea unui nou proiect de act normativ, care să conțină acele prevederi ale vechii legi care și-au păstrat valabilitatea, dar și noile soluții legislative propuse.

În acest sens, la elaborarea prezentului proiect de lege, au fost avute în vedere Recomandarea Comisiei Europene nr. 280/1996 privind definiția întreprinderilor mici și mijlocii și Recomandarea Comisiei Europene nr. 2003/361/EC privind definiția întreprinderilor micro, mici și mijlocii, în vederea înlăturării dificultăților legate de interpretarea definiției din Legea nr. 133/1999, ivite în cursul aplicării sale practice, obiectivele trasate prin Carta Europeană a Întreprinderilor Mici, acceptată de România prin Hotărârea Guvernului nr. 656/2002, precum și prevederile noilor acte normative apărute, la nivel național, în materia înregistrării și autorizării comercianților, relațiilor de muncă, privatizării societăților comerciale, achizițiilor publice, activității de cercetare științifică, formării profesionale, finanțelor publice, taxelor și impozitelor ș.a.

Potrivit recomandărilor europene, a fost redefinită noțiunea de „întreprindere” prin referire la orice entitate ce desfășoară activități economice, indiferent de forma sa

juridică, cu precizarea, sub formă de enumerare, a tipurilor de entități ce se încadrează în această categorie.

La definirea întreprinderilor mici și mijlocii au fost avute în vedere două criterii, și anume: numărul mediu de salariați angajați în întreprindere în decurs de un an de zile și cifra de afaceri realizată de aceasta în decursul aceluiași interval de timp.

Este important de menționat faptul că raportarea la numărul mediu de salariați a fost astfel realizată încât să fie eliminate interpretările contradictorii, iar la stabilirea plafoanelor cifrei de afaceri a fost avută în vedere diversitatea activităților desfășurate de întreprinderilor vizate de prevederile legii, astfel încât să nu fie redus în mod nejustificat accesul acestora la beneficiile rezultate din aplicarea dispozițiilor legale.

Un alt element de noutate pe care îl propune proiectul de lege îl constituie prezentarea detaliată a modalității de calcul a numărului mediu de salariați, respectiv a cifrei de afaceri, indicatori utilizați la definirea întreprinderilor mici și mijlocii.

La calcularea numărului mediu de salariați s-a decis să nu fie avute în vedere persoanele care, din motive obiective, sunt în imposibilitate de a presta munca pentru care au fost angajate, pentru perioada cât durează situația care determină această imposibilitate și, de asemenea, persoanele care participă la cursuri sau stagii de formare profesională organizate la nivelul întreprinderii pentru dobândirea unei calificări profesionale, pentru adaptarea la o funcție nouă, la un loc de muncă nou sau în cadrul unui colectiv nou sau pentru formarea într-o anumită meserie prin ucenicie, în scopul promovării, dezvoltării și generalizării desfășurării de activități de formare profesională la nivelul întreprinderilor.

De asemenea, au fost actualizate instituțiile care sunt competente, potrivit reglementărilor legale actuale, să țină evidența situațiilor financiare ale întreprinderilor și, pe cale de consecință, să elibereze dovezile privind nivelul cifrei de afaceri și, totodată, s-a instituit un sistem prin care întreprinderile interesate să poată face dovada numărului mediu de salariați, având în vedere dispozițiile noului Cod al muncii intrat în vigoare la 1 martie 2003. Datorită utilizării sistemului declarațiilor pe proprie răspundere pentru dovedirea numărului mediu de salariați, a fost necesară desemnarea unor organe competente să controleze respectarea de către întreprinderi a prevederilor legale referitoare la întocmirea acestora și să sesizeze organele de urmărire penală competente atunci când există indiciile săvârșirii unei infracțiuni.

În scopul asigurării certitudinii legislative, au fost precizate, în detaliu, categoriile de întreprinderi care nu beneficiază de prevederile acesteia având în vedere activitățile pe care le desfășoară.

În ceea ce privește Secțiunea 1 a Capitolului II, intitulată „Proceduri administrative”, s-a instituit, ca element de noutate, necesitatea evaluării impactului principalelor proiecte de acte normative asupra întreprinderilor mici și mijlocii, configurându-se și cadrul instituțional necesar, prin crearea Grupului pentru evaluarea impactului economic al actelor normative asupra întreprinderilor mici și mijlocii organism consultativ, fără personalitate juridică, care se înființează și funcționează sub coordonarea Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie, și din care fac parte membri desemnați de asociațiile reprezentative ale mediului de

afaceri, cadre universitare, cercetători, economiști și reprezentanți ai instituțiilor inițiatoare ale actelor normative respective.

O problemă importantă cu care se confruntă întreprinderile mici și mijlocii, cauzată de nivelul scăzut al resurselor financiare pe care acestea le au la dispoziție, o constituie accesul la rețelele de utilități publice, de transport și de comunicații.

În acest sens, în Secțiunea a 2-a, intitulată „Accesul la servicii publice și la active aparținând societăților comerciale și societăților/companiilor naționale la care statul este acționar majoritar, precum și regiilor autonome”, s-a urmărit accentuarea caracterului obligatoriu al eforturilor pe care autoritățile publice competente trebuie să le depună în vederea facilitării accesului întreprinderilor mici și mijlocii la rețelele de transport și comunicații, la furnizarea de energie, gaze, apă și alte utilități necesare desfășurării activității acestora.

De asemenea, au fost indicate măsuri concrete pe care aceste autorități trebuie să le aibă în vedere la elaborarea proiectelor de acte normative vizând punerea lor în practică, cum ar fi: unificarea etapelor de eliberare a avizelor sau acordurilor necesare întreprinderilor mici și mijlocii, simplificarea documentațiilor solicitate acestora, reglementarea nivelului maxim al taxelor și tarifelor percepute întreprinderilor mici și mijlocii și a posibilității de achitare în rate a acestora, ș.a.

Necesitatea aplicării efective a unor măsuri care să permită dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin înlăturarea dezavantajelor legate în mod direct de puterea economică mai scăzută a acestora, a stat la baza noii forme a textelor legale vizând accesul întreprinderilor mici și mijlocii la activele disponibile. Astfel, se realizează o mai bună definire a noțiunii de „activ disponibil” care are la bază criterii obiective de încadrare și corelează prevederile referitoare la acestea cu cele privind regimul imobilelor revendicate sau revendicabile, regimul concesiunilor pentru bunurile proprietate publică a statului aflate în administrarea societăților/companiilor naționale și regiilor autonome, precum și situația activelor asupra cărora există constituită o garanție sau este instituit un sechestrul asigurător. Totodată, se simplifică procesul decizional privind vânzarea, închirierea, concesiunea, încheierea contractului de leasing cu clauză irevocabilă de vânzare, prin instituirea obligației respectării acestor prevederi direct în sarcina societăților comerciale și societăților/companiilor naționale cu capital majoritar de stat, precum și a regiilor autonome, Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului, ministerele de resort și autoritățile publice locale având doar un rol de supraveghere a derulării acestor operațiuni.

Sfera obligației statuate de alin. (1) lit. a) a fost extinsă la toate activele disponibile și nu numai la cele încadrate în această categorie la data intrării în vigoare a legii, cu scopul de spori aplicabilitatea acestui text, contestată de numărul prea mic de realizări practice ale operațiunii.

Nu în ultimul rând, modificarea adusă prin prezentul proiect de lege își propune să înlătore paralelismele între interpretarea și aplicarea Legii nr. 133/1999 privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, și legislația specifică din domeniul privatizării.

În acest scop, reglementările din această secțiune vin în completarea prevederilor privind vânzarea de active cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale, aprobată prin Legea nr.44/1998, cu modificările și completările ulterioare, în Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, cu modificările și completările ulterioare, precum și în Hotărârea Guvernului nr.577/2002 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale, cu modificările și completările ulterioare, precum și în Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, fără a deroga în mod nejustificat de la procedurile reglementate de aceste acte normative. Plecând de la aceleași considerente, pentru evitarea oricăror interferări și incompatibilități cu dispoziții speciale din alte acte normative, obligativitatea aplicării acestor prevederi încetează în condițiile declanșării procedurii de administrare specială în perioada de privatizare, a procedurii de dizolvare voluntară și lichidare și a procedurii reorganizării judiciare și falimentului.

Secțiunea a 3-a a Capitolului II, intitulată „Accesul prioritar la achizițiile publice de produse, lucrări și servicii”, concretizează sprijinul acordat întreprinderilor mici și mijlocii pentru a putea avea șanse în competiția pentru atribuirea contractelor de achiziție publică.

Modificările aduse prin acest proiect de lege textelor aflate în vigoare în diverse perioade de timp, se axează pe coordonarea instituțiilor statuate și alinierea la terminologia folosită de legislația privind achizițiile publice, inclusiv actualizarea pragurilor de la care devin aplicabile aceste prevederi și raportarea lor la modalitatea de exprimare specifică.

Totodată, având în vedere noile modalități de atribuire a contractelor de achiziție publică, prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 20/2002 privind achizițiile publice prin licitații electronice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 468/2002, cu modificările și completările ulterioare, au fost incluse prevederi în sensul lărgirii sferei de aplicabilitate a dispozițiilor secțiunii a 2-a și la achizițiile publice desfășurate în sistem electronic.

Secțiunea a 4-a a Capitolului II, intitulată „Servicii de informare, asistență, consultanță, acordate întreprinderilor mici și mijlocii” cuprinde precizarea măsurilor prin care Guvernul, autoritățile administrației publice locale, camerele de comerț și industrie, precum și organizațiile patronale ale întreprinderilor mici și mijlocii sprijină activitățile desfășurate de centrele și organizațiile ce oferă servicii de informare, consultanță, consiliere și instruire destinate întreprinderilor mici și mijlocii.

După secțiunea a 4-a, a fost introdusă o secțiune distinctă, respectiv secțiunea a 5-a, dedicată măsurilor de stimulare a activității de cercetare-dezvoltare și inovare desfășurată de întreprinderile mici și mijlocii. Este cunoscut faptul că potențialul inovativ al întreprinderilor mici și mijlocii este capabil să influențeze dezvoltarea economică generală a unei țări. Din acest motiv, acesta trebuie susținut prin intermediul unor măsuri specifice, atât la nivel național, cât și la nivel local.

Astfel, art. 19 trasează cadrul politicilor, acțiunilor și instrumentelor menite să înlăture barierele existente în calea întreprinderilor mici și mijlocii datorate resurselor limitate de care dispun și să valorifice potențialul și flexibilitatea acestora în scopul desfășurării de activități de cercetare-dezvoltare și inovare, în acord cu principiile statuate de noua Ordonanță a Guvernului nr.57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.324/2003, cu modificările ulterioare.

Dispozițiile Secțiunii a 6-a - „Formarea profesională” au fost actualizate în raport de prevederile Ordonanței Guvernului nr.129/2000 privind formarea profesională a adulților, republicată.

Capitolul III, intitulat „Programe de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii”, prezintă o importanță deosebită în ansamblul proiectului, având în vedere că o gamă largă de măsuri de stimulare a întreprinderilor mici și mijlocii se realizează prin intermediul diverselor programe de dezvoltare.

În acest sens, prevederile art.21 cuprind referiri la posibilitatea de stimulare pe această cale a activităților întreprinderilor mici și mijlocii, în vederea dezvoltării activităților de export ale acestora, promovarea investițiilor străine la nivelul acestora, îmbunătățirea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la finanțare, promovării cooperării, dezvoltării sistemului de subcontractare ș.a.

De asemenea, nu puteau fi omise nici aspectele legate de anvergura și oportunitățile pe care serviciile de tehnologie a informației și, în special, comerțul electronic le conferă întreprinzătorilor. Dacă în etapele incipiente ale comerțului prin intermediul Internetului principalul obiectiv al întreprinderilor îl constituia dotarea cu infrastructura necesară accesării acestuia, în etapa actuală acest obiectiv s-a transformat în cel de a utiliza Internetul ca pe un nou instrument de realizare a afacerilor, simpla existență a infrastructurii specifice nemaifiind suficientă. Modul în care piețele și întreprinderile înseși sunt organizate se modifică radical, ralierea cât mai rapidă a întreprinzătorilor la acestea devenind o cerință imperativă a creșterii competitivității acestora pe piață.

În vederea facilitării accesului întreprinderilor mici și mijlocii la comerțul electronic, la Internet și la celelalte servicii ale societății informaționale, a fost prevăzută în mod distinct posibilitatea Guvernului și a organelor administrației publice centrale sau locale de a stimula accesul întreprinderilor mici și mijlocii la comerțul electronic prin încurajarea utilizării și investițiilor în tehnologia informației la nivelul acestora.

În ceea ce privește dispozițiile Capitolului IV - „Fondul național de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii și cooperatie”, modificările față de forma anterioară a Legii nr.133/1999, cu modificările și completările ulterioare, au fost impuse, în principal, de dispariția articolelor privitoare la facilități economico-financiare, fiscale și bancare acordate întreprinderilor mici și mijlocii, în urma abrogării acestora prin modificările legislative intervenite în materia impozitului pe profit și a taxei pe valoarea adăugată.

În momentul de față, întreprinderile mici și mijlocii beneficiază de măsurile de stimulare conținute de legislația în vigoare privind taxele vamale, taxa pe valoarea adăugată, impozitul pe profit/venit, contribuția la bugetele speciale, etc.

Capitolul V, referitor la coordonarea politicilor și a programelor de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii, prezintă ca element de noutate înființarea Oficiilor Teritoriale ale Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie, care asigură reprezentarea instituției la nivel teritorial, acestea având sarcina alcătuirii unei baze de date cu întreprinderile mici și mijlocii din județele în care își desfășoară activitatea, cu stabilirea obligației de consultare a acestei baze de date de către autoritățile contractante, în toate cazurile în care organizează o procedură de achiziție publică prin cerere de ofertă sau negociere competitivă.

Capitolul VI, privind sancțiunile instituite pentru încălcarea dispozițiilor legii, a fost, de asemenea, completat prin menționarea posibilității de sancționare chiar a persoanelor juridice în cazul nerespectării obligațiilor legale prevăzute și, de asemenea, prin stabilirea competenței de constatare și sancționare a contravențiilor instituite prin prevederile legii de personalul abilitat de Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie. Un element de noutate îl constituie extinderea, prin derogare de la prevederile Ordonanței Guvernului nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.180/2002, cu modificările ulterioare, a termenului de prescripție a aplicării sancțiunii amenzii pentru săvârșirea contravențiilor prevăzute de lege la 2 ani de la data săvârșirii faptei.

Modificarea și completarea dispozițiilor Legii nr.133/1999, cu modificările și completările ulterioare, prin înlocuirea acesteia cu un nou act normativ se impune din următoarele considerente:

- multe dintre dispozițiile Legii nr.133/1999, cu modificările și completările ulterioare, nu mai sunt de actualitate, datorită modificărilor legislative intervenite în ceea ce privește: înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților, relațiile de muncă, privatizarea societăților comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, achizițiile publice, cercetarea științifică, formarea profesională, finanțele publice, ș.a;
- datorită acestor modificări legislative, dispozițiile actuale ale Legii nr. 133/1999, cu modificările și completările ulterioare, au devenit, în mare parte, inaplicabile;
- procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul comunitar, realizat în perspectiva integrării României în structurile Uniunii Europene, impune coordonarea definiției întreprinderilor mici și mijlocii conținută de Legea nr. 133/1999, cu modificările și completările ulterioare, cu definiția recomandată la nivelul Uniunii Europene, în scopul asigurării unei aplicări uniforme a tuturor celorlalte acte normative prin care a fost preluat acquis-ul comunitar cu incidență în sectorul întreprinderilor mici și mijlocii;
- existența unui cadru legal bine conturat și aplicabil în domeniul stimulării înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii constituie un element esențial al unei dezvoltări economice durabile și, totodată, al cerințelor referitoare la preconizata integrare a României în structurile Uniunii Europene.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

